

ANNO 1748.

Deputatio Iudicum Exceptorum.

Claustra pro Chirographi firmitate.

Derogatio contrariis.

Dat. die 29 Junii 1748.

Pontifex Motu proprio omnia supradicta concedit de nouo, & confirmat.

per le altre tre parti alla Nostra Camera; dichiarando, che dal giorno della contravvenzione, o trasgressione, sieno, e s'intendano specialmente affetti, ed ipoteteci per tal effetto tutti i Beni liberi del Trasgressore. Esecutori della presente Cedola di Moto proprio deputiamo, e vogliamo, che sieno il Cardinale pro tempore Camerlengo di Santa Chiesa, e li quattro Arcivescovi pro tempore delle quattro Legazioni, cioè di Bologna, Ferrara, Ravenna, ed Urbino, tanto congiuntamente, che divisamente, con tutte le più ampie facoltà necessarie, ed opportune. Al qual effetto ordiniamo, e comandiamo, che in ciascheduna delle Cancellarie Prioriali delle Città, e Terre comprese in questa Nostra Concessione, debba, dentro il termine di due mesi dal giorno della pubblicazione, registrarsi il presente Moto proprio, sotto pena di scudi 25. d'oro contro il Cancelliere, che mancherà di registrarlo, essendo così mente, e volentà Nostra espressa.

Volendo, e decretando, che alla presente Nostra Cedola di Moto proprio, benchè non esibita, nè registrata in Camera, e ne suoi Libri, non possa mai darsi, nè opporsi di funzione, orazione, nè d'alcun altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, o altri pretesti, quantunque validi, validissimi, e giuridici, anche di Jus quæsitio, e pregiudizio del Terzo, possa essere impugnata, moderata, e rivotata, ridotta ad viam juris, o concedersi contro di essa l'aperione Oris, o altro qualunque rimedio, e che così, e non altrimenti, debba sempre, ed in perpetuo giudicarsi, definirsi, ed inter pretarsi da qualsiasi Giudice, e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni, anche de Reverendissimi Cardinali, Legati a Latere, Vicelegati, Camerlengo di Santa Chiesa, Tesoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di definire, ed interpretare in contrario. Dichiarando Noi fin d' adesso preventivamente nullo irritò, ed invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi con qualsivoglia autorità, scientemente, o ignorantemente, fosse in qualunque tempo giudicato, o tentasse di giudicare contro la forma, e disposizione della presente Nostra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo, che vaglia, e debba aver sempre, ed in perpetuo il suo pieno effetto, ed esecuzione, e vigore colla semplice Nostra sottoscrizione, benchè non vi sieno state chiamate, sentite, o citate qualsivoglia Persone, ancorchè privilegiate, privilegiatissime, Ecclesiastiche, e Luoghi Pii, che avessero, o pretendessero aver interesse nella presente Nostra Concessione, e che per comprenderle fosse bisogno di special menzione; Non ostante la Bolla di Pio IV. Nostro Predecessore de registrandis, la Regola della Nostra Cancellaria de iure quæstio non tollendo, e non ostanti ancora tutti, e qualsivoglia Chirographi, Brevi, Ordinazioni, e Collusioni Apostoliche, Nolte e de' Nostri Predecessori, Bandi, ed Editti, in virtù di essi, ed in qualunque altro modo emanati, affissi, e pubblicati, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Usi, Conluetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario; alle quali tutte, e singole, avvenchè il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserito, e registrato, e supplendo colla pienezza della Nostra Potestà Pontificia ad ogni vizio, e difetto, quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire, per questa volta sola, e per la piena, e total' esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra Cedola di Moto proprio, amplamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ne autem ea, quæ a Nobis Schedulam præinsertam, ad Nosstrorum, & Sedis Apostolicæ Subditorum utilitatem, mature consilio, ac optima ratione sunt statuta, la-bentis temporis cursu valeant ullatenus labefactari, sed eo validius subsistant, quo plenior firmitatis vinculo fuerint stabilita, Motu, scientia, & potestatis plenitudine firmis, hac Nostra in perpetuum valitura Constitutione, prædictam liberos Commencium in omnibus, & singulis Provinciis, Civitatibus, Oppidis, & Locis Status Nostri Ecclesiastici, superius tamen non exceptis, juxta seriem, continentiam, tenorem, & præscri-

ptum præinserte Schedule, & non alias, aliter, nec alio modo, Apostolica auctoritate constituimus, concedimus, & imperimus; ita quod liceat omnibus, & quibuscumque Personis in Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Terris, & Locis prædictis commorantibus, tam indigenis, quam alienigenis, ac etiam Nobis, & dictæ Sedi Apostolicæ ratione originis non subditis, Præmentum, Segetes, Animalia, Ligna, & quocumque aliud genus rerum mobilium, semoventium, & vendibilium, quomodolibet nuncupatarum, etiam ad rem frumentariam, & annonam, ac alios quoscumque humane vitæ usus pertinentium, in commercium hujusmodi conferre, eaque de loco ad locum, ac de Provincia in Provinciam, non tamen extra prædictæ Sedis Apostolicæ Ditionem, extrahere, & transferre, & exportare; ideoque eandem præinsertam Schedulam, & in ea tribus liberi commercii hujusmodi licentias, & facultates, cum omnibus, & singulis declarationibus, provisionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, legibus, prohibitionibus, cautelis, clausulis, & decretis, in ipsa præinserta Schedula contentis, statuta, atque prescriptis, dicta Apostolica Auctoritate perpetuo confirmamus, & approbamus, ac ipsarum præsentium firmitate, & robore communicamus, omnesque, & singulos tam prius, quam facti, & quoscumque alios, quantamvis substantialis defensus, si qui desuper quomodolibet intervenerint in eisdem, supplemus.

Decernentes omnia, & singula in ipsa præinserta Schedula concessa, declarata, disposita, ordinata, statuta, sancita, contenta, & expressa, præsentisque literas, si ve ex eo, quod quicumque in eis, aut eorum aliquo interesse habentes, vel habere prætendentes, seu putantes, ad id vocati non fuerint, nec præmissi consenserint, si ve alias ex quibuscumque causis, nunquam de subreptione, vel obsequione, aut nullitate vitio, seu intentione Nostra, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, retrahari, seu etiam revocari, suspendi, & infringi, limitari, aut in jus, vel controversiam vocari, seu ad terminos juris reduci possit; sed ea semper valida, & efficacia esse, & fore, perpetuamque roborem firmitate subsistere; & nullo unquam tempore sub quibusvis generalibus similibus, vel dissimilibus facultatibus, vel licentiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, prohibitionibus, moderacionibus, aliisque contrariis dispositionibus comprehendendi debere, sed semper ab illis excepta, & censeri, & quoties contraria hujusmodi emanare contigerit, toties præinsertam Schedulam, ipsasque præsentis literas, & in eis contenta hujusmodi, in eorum præsentium, & validissimum statum restitui, reposita, & plenarie reintegrata esse, & fore.

Sicque, & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices Ordinarios, & delegatos, quavis auctoritate, & potestate fungentes, ac honore, & dignitate fulgentes, etiam Casuarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Camerarium, aliisque Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, Præsides, Gubernatores, nec non Cameræ Apostolicæ Thesaurarium, & Præsidentes Clericos, in quocumque Tribunali etiam Collegiali, & in quocumque Congregatione, etiam eorumdem S. R. E. Cardinalium, subblata eorum, & eorum cuiuslibet quavis aliter iudicandi, definiendi, & interpretandi facultate, potestate, aut auctoritate, iudicari, & definiendi debere; irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Et nihilominus Dilecto Filio Nostro Sylvio Tituli Sancti Calixti S. R. E. Presbytero Cardinali Valentini nuncupato, moderno, & pro tempore existenti S. R. E. Camerario, & Venerabilibus Fratribus Bononiensium, Ferrariorum, Ravennatensium, & Urbinate Archiepiscopis, Motu simili per Apostolicam scriptam committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel unus, aut plures eorum, per se, vel alium, seu alios, presentes literas, & in eis præinsertæ Schedule contenta quocumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte interesse habentium fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate Nostra, eisdem presentes literas, & in eis, ac in præinserta Schedula contenta quocumque, ab omnibus, semper, & ubique, firmari, & inviolabiliter observari, suisque plenarie, & integro effectu in omnibus, & per omnia servari, ac debite executioni demandari, nec non omnes, & singulos, quorum favorem eandem præsen-

PONT. A. VIII.

Claustra pro præmissis, & firmitate.

Aliter iudicari, & irritum, & inane, si secus contigerit attentari.

Deputatio Iudicum Exceptorum.

PONT. A. VIII.

Derogatio contrariis.

De publicatione præsentis, & de Transalpina præsentia.

Sanctio penalit.

Dat. Pont. A. VIII. die 16 Julii 1748.

ter, & præinserte Schedula concernunt, & concernent quomodolibet in futurum, illis pacifice frui, & gaudere, non permittentes quemquam ipsorum, per quoscumque super præmissis quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari; Contradiutores, Molestatores, & Perturbatores quoslibet, ac præmissis non parantes, per sententias, censuras, & penas Ecclesiasticas, aliæque opportuna Juris, & facti remedia, quacumque appellatione postposita, composcendo, ac legitimis super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras, & penas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii Secularis.

Non obstantibus de tollendo jure quæstio, aliisque Nostris, & Cancellarie Apostolicæ Regulari, ac pia memoratiæ Pape VIII. Predecessoris Nostri de una, & in Concilio generali edita, de dubiis dietis, nec non quatenus opus sit, felicis recop. Pii Pape IV. etiam Predecessoris Nostri de gratis, interesse Camera Apostolicæ quomodolibet concernentibus, in dicta Camera, infra certum inibi præfixum tempus registrandis, & insinuandis, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis; nec non Provinciarum, Civitatum, Oppidorum, Terrarum, & locorum prædictorum usibus, stilis, reformationibus, legibus, tam Pontificiis, quam Ducalibus, & Municipalibus, statutis, consuetudinibus, & etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque alia firmitate munitis, & roboratis, & quomodocumque, etiam immemorabilis tempore observatis; privilegiisque quoque, Indultis, facultatibus, exemptionibus, & licentis Apostolicis quibusvis personis, etiam S. R. E. Cardinalibus Provinciarum prædictarum Legatis, ac Præsidentibus, & Gubernatoribus, nec non Locorum Dominis in temporalibus, ac aliis quibuscumque in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & infolitis clausulis, trinitatibusque, & aliis decretis, etiam vim contractus inibi stipulati, & jurati, ac etiam statuti perpetui, & perpetue legis inducentibus, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, & alias quomodolibet, etiam pluries, & iteratis vicibus concessis, confirmatis, & innovatis, ac etiam in posterum concedendis, confirmandis, & innovandis, quibus omnibus, & singulis, etiam pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat harum serie specialiter & expresse, motu simili derogamus, aliisque omnibus, que in præinserta Schedula volumus non obstruere, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communitur, aut divisi ab eadem sit Sede Indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possunt per litteras Apostolicas; non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem. Ceterum, ut presentes Nostræ literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & dicta auctoritate decernimus, ut eadem presentes in Basilicâ S. Joannis Lateranensis, Principis Apostolorum, ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, ac in Acie Campi Floræ, aliisque consuetis locis per aliquem ex Curforibus Nostri in Urbe, extra vero urbem in singulis Majoribus Ecclesiis Civitatum, & Locorum, ubi de ipsis presentibus fides erit facienda, publicentur, eorum exemplo in singulis Valvis, Acie, Locis, & Ecclesiis prædictis affixo, & dimisso; quodque præterea earundem presentium Transumptis, impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo Personæ in Dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadem proflus fides in iudicio, & extra illud adhibeantur, quæ ipsines presentibus adhiberentur, si originaliter forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ concessionis, confirmationis, approbationis, mandati, decreti, statuti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei statui temerario contraire, Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Rome apud S. Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quatuordecimo, Rom. Bened. XIV. Tom. II.

dragesimo octavo; octavo Idus Julii, Pontificatus Nostri Anno VIII. 1748.

D. Cardinalis Passionensis. J. Daterius. VISA DE CURIA. J. C. Boschi. J. B. Eugenius.

Loco & Plumbi. Registrata in Secretaria Brevium. Public. die 17. Julii 1748.

DE NOVA LIV.

Martyrologii Romani Editione. Charissimo in Christo Filio Nostro Joanni Portugallie, & Algarbiorum Regi illustri.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Charissime in Christo Fili Noster, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

POSTQUAM intelleximus, Majestatem Vestram mandata dedisse dilecto Emmanueli Pereyra de Sampaio Commendatori Militiæ Domini Nostri Jesu Christi, & negotiis Majestatis Vestre apud Nos, & Sedem Apostolicam proposito, ut Romanum Martyrologium, quæ & Regnorum Vestrorum, & totius Orbis Catholici commodo atque utilitati, consuleretur, splendore ac diligentia quadam præcipua; in hac alma Urbe imprimendum curaret; ab eo autem, provido consilio, & felix fuisse navum atque industrem Typographum, qui pridem nitidissimos Evangeliorum, atque Epistolarum Codices seorsim editos, eadem Majestati Vestre id mandante, sumptuose ministrante, prælo subjecerat; Virum item Ecclesiasticum, probitate, atque ejusmodi rerum perita instructum; fuisse designatum, ut nova Martyrologii Editio, cæteris, quæ præcesserunt, nobilior atque accuratior in lucem prodiret: Postquam hæc intelleximus, vehementer in Domino gavisi sumus; atque Majestatem Vestram, de cujus in Rem Divinam, & Sacros Ecclesiæ Ritus insigni pietate ac munificentia, præclara suppetunt argumenta, meritis esse ferre laudibus non cessavimus. Hac vero opportunitate nobis oblata, quamvis assiduis Apostolici Ministerii curis ita dilineamur, ut nonnulli subfocivæ quædam, quibus privatis studiis vacare liceat, aliquando superfluit horæ, e re Nostra futurum putavimus, si & Nos ad egregium Opus persequendum aliquid Apostolico muneri non incongruum confereremus.

II. Minime Nos fugiunt multæ gravæque controversiæ, quæ circa Romanum Martyrologium agitantur ab aliis quidem, quos scientia infat, inexplibili quadam dubitanti pruriginè; ab aliis vero, qui ad sobrietatem sapiunt, eo consilio, ut quæ subfocura sunt vel incerta, nova quadam varietatis luce donentur. Ab hisce tamen quæstionibus duximus omnino abstinendum: quandoquidem hac in re illud Nobis proposuimus, ut ab accuratis Martyrologii correctionibus, quarum prima Gregorio XIII. Predecessore Nostro Ecclesiæ gubernante, altera vero Urbano VIII. Nostro item Predecessore, peracta est, de quibus verba fecimus in Nostro Opere de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 17. Editionis Patavinæ (qua una in locorum allegationibus huic utimur) nullo pacto recedamus. Quocirca, si quæ infra diduri sumus, rite expendantur, Majestati Vestre perfectum erit, Nostras hæc in Martyrologium curas eo tandem contendere, ut quæ post evulgatas correctiones supervacaneæ occurrunt, refecerentur; quæ vero deficiunt, superaddantur. Hoc autem semel posito, & antea dictis emendationibus nihil detrimenti, & novæ huic Editioni utilitatis malum accedet.

III. Nedam Sanctorum nomina, sed & illorum Elogia, hoc est brevior quædam, & compendiaria de eorum virtutibus, vel morte, quam pro Christi Fide fortiter obtulerunt, oratio Romano Martyrologio apponitur. Porro ejusmodi Elogia non jam cujusque arbitrio concinnanda sunt; sed, post editum Decretum de Sancti alicujus nomine Romano Martyrologio inscribendo, ejus Elogium, ex usa recepto, a Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium

Nova Editionis Martyrologii Romani, causa & occasio.

Ejus fatis, ratio, atque utilitas.

Prolixiorum quædam Sanctorum Elogia concinnanda sunt.

ANNO 1748. Sacris Ritibus præpositum Congregatione examinandum est, atque probandum; tandemque Romani Pontificis confirmatio accedat necesse est, ut in memorato Opere de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 18. n. 4. multis differimus, quæ nimia laborant prolixitate. Enimvero aliquot occurrunt Elogia Sanctorum, eorum præsertim, qui recentiori ævo in Canonem relati sunt, in quibus multa inutiliter abundant verba; idcirco facili ratione in breviorum sermonem contrahi possunt. Hisce in casibus verbosam orationem duximus amputandam; ea lege tamen, ut integra servetur sententia; atque in hac parte brevitati consulatur, quam in veterum Sanctorum Elogiis in Martyrologio illatis deprehendimus.

IV. Etsi vero absoluta jam fuerit gemina illa Martyrologii correctio, cujus supra meminimus; non ideota- men vetitum, nova Sanctorum nomina in Martyrologio inferre, modo id rite, atque ex ordine fiat, hoc est ea omnes, quas Apostolica Sedes præscripsit, ferventur Regular, de quibus multa a Nobis suo calamo prolata sunt in citato cap. 18. præfati Opere de Canonizatione Sanctorum. Hinc annis insequentibus, plura Sanctorum nomina Elogiis decorata, in Martyrologium, prævio prædictæ Congregationis Decreto, ac Summi Pontificis approbatione, translata sunt. Dolendum vero, quod & Sanctorum nominibus benemulta, in variis, quæ procuta sunt Martyrologii Editionibus, fuerint prætermissa, ex omissantia, atque incuria eorum, quorum intererat Acta Congregationis adire, Decreta colligere, illique ad novam nominum accessionem prudenter uti. Quidam circa nomina Sanctorum Martyrum *Stephani Abbatis, & ducentorum Monachorum S. Petri de Caradaga olim contigerit, satis notum; neque injucundum erit paucis repetere.* Deceverat Clemens VIII. Romanus Pontifex, infante Cardinali Baronio, ut horum Martyrum nomina una cum Elogiis, Romani Martyrologii tabulis inscriberentur. In his tamen, quæ subsequuntur sunt Martyrologii Editionibus, res secus accidit; quandoquidem ob Typographorum indigentiam, Martyrum illorum memoria Romanum Martyrologium diu caruit. Hinc Nos adhuc in minoribus positi, quo tempore Promotoris Fidei munere fungemur, illud curavimus, tandemque obtinimus, ut Sacre Congregationis iussu communis error castigaretur, & Martyrum illorum nomina sequentibus Editionibus omnino afferrentur. Quæ de re in cit. cap. 18. n. 6. Operis Nostrum pridem egimus.

Ne autem in id, quod olim reprehendimus, improvidi dilaberemur, mandavimus, ut ex Actis Sacrorum Rituum Congregationis Decreta omnia de Sanctorum nominibus Martyrologio inscribendis huc usque edita colligerentur; atque ut Romani Martyrologii Editiones, quamplurimæ, ea potissimum, quæ omnium novissime Typis excule sunt, consulerentur, ut si qui occurrant defectus, facilius innotescerent. Has inter una Nobis oblata est Editio omnium postrema, quæ Venetis anno 1745. prælo subjecta est. Verum ne istud quidem Exemplar integrum plane, & numeris omnibus absolutum occurrit; tum quia nonnulla Sanctorum nomina, quæ ex anterioribus Decretis describenda erant, deficiunt; tum quia insequentibus annis nova facta est Sanctorum accessio, quæ idcirco in nupero illo Martyrologio desideratur.

VI. Hinc ne Romanum Martyrologium sua fraude- rit integritate, oportuit novam hanc Editionem quam- plurimis Sanctorum nominibus locupletare; quorum se- nes in statos anni Ecclesiastici dies distributa, ea est, quæ sequitur.

Sextadecima die Februarii additur a Nobis *Beatus Gregorius X.*, cujus in prælaudato de Canonizatione Sanctorum Opere non semel meminimus, nimirum lib. 1. c. 20. num. 17., lib. 2. c. 24. §. 37., & cap. 42. num. 3., atque in VIII. Appendice ad calcem lib. 2. ubi integram atroximum Relationem quæ hac in causa ab Auditoribus causarum Palatii Apostolici elu- cibrata est.

Die vigesima septima Aprilis *B. Zita*, de qua in nuper memorato Opere lib. 2. c. 24. §. 27.

Decima Maji *Beatus Nicolaus Albergatus* de quo item eodem in Opere l. 2. c. 18. num. 16., & lib. 3. cap. 33. num. 6., ac rursus in Bullarii No- stri tom. 1. Constit. CXXXI. Consilendum item No-

strum Opusculum de *Sanctis Bononiensibus*, cujus al- tera Editio, dum hæc scribimus, Typis subjicitur Pa- tavinis.

Die vigesimaquarta Maji *B. Joannes de Prado*, Eius Acta, & monumenta præstant in l. 1. Operis de Can- onizatione Sanctorum cap. 27. n. 8.

Prima die Junii *Sanctus Ineco Abbas*, cujus memi- nimus lib. 1. c. 8. n. 10., & lib. 4. part. 2. c. 18. n. 8. Operis de quo supra.

Septima Julii *Beatus Benedictus XI.* de quo in *Beatus Bene- dictus XI.* cap. 28. §. 46., & c. 42. num. 8.

Vigesima Decembris die *Sanctus Dominicus de Salo*, Abbas Ordinis Sancti Benedicti, de quo in memorati Operis lib. 4. cap. 5. §. 18. n. 16.

VII. Etsi vero in Romano Martyrologio, juxta Re- gulas a Sac. Rituum Congregatione statutas, atque a Summis Pontificibus pluries confirmatas, enumeranda non sint nomina Servorum Dei, qui in Beatorum dum- taxat numerum, non etiam in Sanctorum Canone re- lati sunt; quæ de re multis egimus lib. 4. part. 2. cap. 18. num. 1. ac 9. prælaudato Opere de Canonizatione San- ctorum, ubi etiam nonnulla dicte Congregationis De- creta protulimus; nihilominus aliquando contigit, ut Romani Pontifices, gravibus iustisque causis sua- dentibus, vel ipsa Beatorum nomina in Romanum Martyrologium intulerint; resque patet exemplis bene multis, quæ a Nobis alata sunt in præcitato Opere & loco sub n. 9. Pari æconomia, & Nos aliquot nomi- na Beatorum Martyrum, de quorum martyrio, mira- culis, ac cultu aliquibus Ecclesiis, & Diocæbus per- missio, diligenti habita discussione plane constat, novæ huic Martyrologii Editionis duximus adicienda. Id autem benigniori quadam dispensatione a Nobis ge- sum est; tum quia Martyrum cultus in Ecclesia Dei antiquior est cultu Confessoribus exhibito, ut in lib. 1. Operis de Canonizatione cap. 2. & seqq. c. 5. n. 3. & seqq. pluribus demonstravimus; tum etiam quia Martyrologia ideo fuerunt instituta, ut præsentis ac per- petua illustrum Heroum, qui pro Christi nomine vi- tam, ac sanguinem profuderunt, memoria cæteris Fi- delibus exemplo esset, atque animos adderet; insequen- tibus vero temporibus Sanctorum Confessorum, ac Vir- ginum nominibus Martyrologia aucta sunt. Nomen quoque Martyrologii, quod olim sonabat dumtaxat Indi- culum Sanctorum Martyrum, nunc extensum est ad Syl- labum plurimorum aliorum Sanctorum Confessorum, ac Sanctorum Virginum; Verba sunt Theophili Raynandi tom. 18. suorum Operum pag. 500.

VIII. Eos igitur Beatos Martyres, quorum nomina novæ huic Martyrologii Editioni inferimus, enume- remus.

Die quinta Februarii addita a Nobis est *Commemora- tio vigintifex Martyrum Japonensium*, & eorum nume- ro tres ad Societatem Jesu pertinent; sex, nimirum tres Sacerdotes, totidemque Laici, ad Ordinem Sancti Francisci; qui vero superflui reliqui, Secularibus ac- censendi. Relationem de illorum martyrio ab Auditoribus causarum Palatii Apostolici habitam exhibet *Appendix II. ad lib. 3. Operis de Canonizatione Sanctorum*, in qua Martyris cujusque nomen singillatim exprimi- tur. De horum Cultu consulatur Literæ Apostolicæ in forma Brevis apud *Bollandianos tom. 1. mensi Fe- bruarii pag. 740.* Consulenda item quæ a Nobis dicta sunt lib. 1. præfati Operis cap. 30. num. 1.

Nona Julii accedit *Commemoratio novemdecim Mar- tyrum Gorcomiensium*; de quibus egimus in mox al- lato cap. 30. num. 10., & in *Appendice VI. ejus- dem lib. 1. pag. 503.* Ex Literis Apostolicis in for- ma Brevis a Clemente X. Prædecessore Nostræ pro- bat, & cultus huic Martyribus exhibendus proba- tur, & eorumdem Martyrum nomina expressa leg- untur. Ex his, undecim equerandi est Ordine Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia; duo ex Fratrum Prædicatorum Ordine; duo item ex Or- dine Præmonstratensium; unus ex Ordine Præmon- stratensium; unus ex Ordine Regulari Sancti Augusti- ni. Cæteri omnes Sacerdotes, & Parochi saculares ha- bendi sunt.

Decimasextima Septembris *Commemoratio B. Petri de Arbues*, de cujus martyrio a Nobis actum in citato lib. 1. de Canonizatione Sanctorum cap. 30. n. 4. Literæ Apostolicæ Alexandri VII. super illius Cul-

Cur veteres Editiones in multis de- ficiant.

Yari laborant vitiis in præfati Martyrologia.

Sanctorum quorum nomina hic ad- ducta sunt, fer- ritis atroximi- ta-

B. Grego- rius.

Beatus Zita.

B. Nicolaus Albergatus.

PONT. A. VIII. B. Iosaphat Polocensis.

Sanctus Ene- co Abbas.

S. Domini- cus de Sylo.

Alia B. Martyrum adduntur no- mina.

Enumerat.

Vigintifex Martyres Ja- pones.

Novemdecim Martyres Gorcomienses.

B. Petrus de Arbues.

Cultu extant in Bullario Romano tom. VI. Constit. CXXXIX. ejusdem Pontificis.

Postremo in duodecimam Novembris diem rejeci- mus Commemorationem *Beati Iosaphat Polocensis*, Serenæ Aduorum, quæ ad illius Causam pertinent, in *superius citato cap. 39. lib. 4. num. 2. commemo- ravimus*. Relationem, quæ pro more illius ætatis, ab Auditoribus causarum Palatii Apostolici confecta est, exhibet *Appendix III. ad lib. 3. de Canonizatione Sanctorum pag. 520.* & seqq. Literas Apostolicas in forma Brevis super ejusdem Martyris Cultu, suppeditat Bull. Rom. tom. V. Constit. CCCC. inter eas, quæ Urb. VIII. Prædecessori Nostræ adscribuntur.

IX. Eos inter, quorum nomina Romano Martyro- logio sunt consignanda, præcipuo quodam jure locum sibi vindicant Sancti, de quorum Canonizatione extant Apostolicæ Literæ plumbo signo munitæ. Hac in re non semel deficiunt Martyrologii Editiones, quæ novam hanc præcesserunt. Si causam inquiramus, gemina occurrit: una quidem a monumentorum obscuri- tate; altera vero ab his, quæ posteriori ævo peracta sunt, Canonizationibus repetenda. Quo tempore utraque correctio sub Gregorio, atque Urbano absoluta est, nonnulla Constitutiones, sive Apostolicæ Literæ de peculiari quapiam Canonizatione erant imperviæ, quæ tamen insequentibus annis, ex ignorantia tene- bris erutæ sunt. Hinc nil mirum si Martyrologium, vel post sedulam correctionem, omnimoda careat in- tegritate. Rursus, absolutis emendationibus, atque novis Martyrologii Editionibus prælo subjectis, nova in dies Beatorum nomina in Sanctorum Canonem re- lata sunt. Hinc quotquot ante Canonizationem prodie- runt Martyrologia, hac in parte deficiant necesse est. Ex quo capite, vel ipso omnium recentissima Editio Venetis proculsa anno 1745. suos in hac re patitur næ- vos. In lib. 4. de Canonizatione Sanctorum pag. 2. cap. 18. numer. 6. & 7. aliquot afferuntur exempla Ano- tholicarum Literarum, quæ post memoratas correctio- nes inventæ sunt; aliquot etiam recitantur Decreta, quæ nomina Sanctorum, de quibus Apostolicæ Literæ loquuntur, Martyrologio inscribenda jubent. Utrique incommode hac nova Editione occurrunt; siquidem Sanctorum nomina, sive ex Literis Apostolicis, quæ quidem latebant, eruta, sive recentiori ævo in Cano- nem Sanctorum relata, describi curavimus.

Quocirca decima mensis Januarii jure merito additur nomen *S. Vilhelmi Archiepiscopi Bituricensis*, quem Honorius III. anno 1218. Sanctorum Catalogo adnu- meravit. Literas Apostolicas, quæ Canonizationem testantur faciunt, exhibet *Codex Constitutionum Sum- morum Pontificum de solemnibus Canonizationibus Sanctorum*, a Justo Fontanino Archiepiscopo Anycrano collectus, ac Romæ editus anno 1729. in quo Honorii Constitutio refertur ordine XXXIII.

Die decimanona ejusdem mensis nomen *S. Voulstani Episcopi Vigorniensis*, quem Innocentius III. anno 1203. Sanctorum factis adscripsit; resque indubia est ex *Constitutione num. XXX. in memorato Fontanini Codice typis impressa.*

Quarta Februarii nomen *S. Josephi a Leonissa*, qui solemniter in Sanctorum numerum a Nobis relatus est. De illo egimus in Opere de Canonizatione San- ctorum libro 1. c. 24. num. 13., & in *Appendice VI. ejusdem libri pag. 405.* Nostras item de Canonizatione Literas dedimus die 29. Junii 1746., quarum exemplar in Bullarii Nostræ tom. II., qui sub Typis defudat ad- huc, patet legitibus.

Decimatertia die ejusdem mensis nomen *S. Catharine de Ricciis*, cujus item solemniter Canonizatio a Nobis peracta est; atque in cit. Bullarii Nostræ tom. II. Canonizationis Bulla producit. Huc revocanda, quæ scriptis consignavimus in Opere de Canonizatione Sanctorum l. 1. cap. 24. num. 13., in *Appendice V. lib. 1. pag. 39.* & in lib. 4. part. 1. cap. 19. n. 23. & 24.

Die decimasextima Aprilis accedit *S. Roberti Abba- tis Case Dei*, quem Clemens VI. Sanctorum censui adscripsit. Hujusce Canonizationis Bulla est Ordine LXIV. in cit. Codice.

Quarta die Maji nomen *Sancti Godehardi Episcopi Hildesheimensis*, quem Innocentius II. Sanctis ad- numeravit. Bulla Canonizationis profert in relato Codice sub num. VII., Nofque de eodem argumento

egimus in Opere de Canonizatione lib. 1. cap. 8. ANNO 1748. num. 15.

Die tridecima ejusdem mensis nomen *S. Petri s. Petrus Re- galati*, cujus solemnum Canonizationem peregi- mus, Bullamque conscripsimus, quæ in secundo Bul- larii Nostræ tom. II. alligatur. Semel & iterum in Opere Nostræ de hac ipsa re sermonem institutum, nimirum lib. 2. c. 24. §. 16., & in *Appendice VII. ejusdem li- bri pag. 429.*

Secunda Junii nomen *S. Nicolai Peregrini*, Tra- s. Nicolaus nensis, de quo in Nostræ lib. 1. de Canonizatione cap. 44. num. 13. & 14. Diploma super illius Cultu ab Ur- bano II. editum, jacet ordine V. in eodem Canoniza- tionum Codice, de quo supra.

Octava Junii nomen *S. Voulhelmi Archiepiscopi Ebo- racensis*. De eo loquimur in Opere Nostræ lib. 2. cap. 2. pag. 41. numer. 13. De ejus Canonizatione Bullam dedit Honorius III., quæ in relato Codice occurrit ordine XXXVIII.

Sextadecima Junii nomen *S. Joannis Francisci Re- gis*, qui a Clemente XII. Prædecessore Nostræ solem- niter inter Sanctos adscriptus est, Non infrequens de eo in Nostræ Opera incidit mentio. Consulatur libro 1. cap. 24. num. 12., & quæ in finem hujusce libri rejicitur *Appendix III.*, in qua Canonizationis Bulla integra exhibetur. Consulatur item libro 3. cap. 6. num. 16.

Die prima Julii nomen *Sancti Theobaldi Eremitæ*, quem Alexander Papa III. Sanctorum catalogo accen- suit, Bullamque edidit, quæ in cit. Canonizationum Codice refertur sub numer. XIX. Licet & hic Nostrum Opus indigitare, hoc est lib. 1. cap. 18. nu- 10. c. 9. num. 2.

Die quartadecima Julii nomen *Sancti Camilli de Lellis*, qui Sanctorum albo a Nobis adscriptus est, edita desuper Constitutione, de qua in Bullarii Nostræ tom. II. Si quis plura hac de re nosse cupit, Nostrum adeat Opus lib. 1. cap. 24. nu. 13. & seqq., & *Appendicem I. ejusdem libri pag. 401.*

In vigesimaquartam diem Julii conjecimus nomen *Sancti Francisci Solani*, de quo loquuti sumus in præ- citati Operis lib. 1. *Appendice X. pag. 438.* & seqq. & cap. 24. num. 9. & 14. Literas Apostolicas de illius Canonizatione edidit Prædecessor Nostræ *Benedictus XIII.*, atque in prælaudato Fontanini Codice sub. nu. CXII. alligantur.

Decimasextima Augusti nomen *Sancti Stanislae Kofka*, quem Prædecessor Nostræ *Benedictus XIII.* Sanctis ad- numeravit, suamque dedit Constitutionem ordine CXV. inter eas, quæ in memorato Canonizationum Codice referuntur, Neque hocce argumentum in Opere No- stro silentio premitur, si percurrantur, quæ diximus lib. 1. *Appendice X. p. 437.*

Vigesima sexta Octobris nomen *S. Bernwardi Hil- desheimensis Episcopi*, qui a Gregorio IX. inter San- ctos relati, ut patet ex Bulla Canonizationis in præ- citato Codice sub. nu. XXIV. Huc revocari possumus, quæ scripsimus l. 1. de Canonizatione Sanctorum cap. 9. n. 7.

Vigesima septima Novembris nomen *Sancti Virgillii Episcopi Salisburgensis*, qui a Gregorio IX. in San- ctos relatus est, ejus Constitutio in Sa- lisburgensibus Codicibus Canonizationum extat ordine XLIII.

Vigesima octava ejusdem Mensis nomen *Sancti Jacobi Dicensis*, quem, ut ex Bulla CIX., quam Fonta- nini Codex exhibet, comperitur est, Prædecessor No- stræ *Benedictus XIII.* Sanctorum numero sociavit. Fre- quentior de eodem occurrit memoria in Opere No- stro, si evolvantur, quæ dedimus in *Appendice lib. 1. pag. 437., lib. 2. pag. 34. n. 7., & c. 51. num. 2., tum etiam lib. 3. c. 23. n. 9., c. 24. n. 36., & cap. 30. n. 14.*

Postremo in decimasextimam Decembris diem res- tulimus nomen *S. Sturmii Abbatis Fuldenis*, de cujus Canonizatione ab Innocentio II. peracta, indubium extat Apostolicæ Constitutionis monumentum in mox re- lato Codice sub n. IX.

X. Fatemur, alia proferri posse Sanctorum nomi- na, cum a Nobis, tum a Nostris Prædecessoribus supposito SS. Canonis adscripta, quorum in ea, quam supra coordinavimus, Sanctorum serie nulla sit mentio. Id sane fatemur: Non ideo tamen novæ Martyro- logii Editionis integritati quidquam detrahitur. Aliquot nomi-

Alii præter- itum de- fectus ap- pellantur.

Nova nomi- na accep- to.

S. Vilhel- mus Archie- piscopus Bituricensis.

S. Voulstani Episcopi Vigorniensis.

S. Josephi a Leonissa.

S. Catharina de Ricciis.

S. Robertus Abbas Case Dei.

S. Godehardus Episcopus Hildesheimensis.

S. Vilhel- mus Episco- pus Eborac.

S. Franciscus Regis.

S. Theobal- dus Eremita.

S. Camillus de Lellis.

S. Fran- cisianus.

S. Stanislae Kofka.

S. Bernar- dus Episco- pus Hilde- sheimensis.

S. Virgilius Episcopus Salisburgensis.

S. Jacobus Dicensis.

S. Sturmianus Abbas Fuldenis.

Nomen B. Sancti Virgilio, quando immutatur.

ANNO 1748.

Fonina, veluti Vincentii de Paulis, Fidelis Sigmari- ga, & aliorum in anterioribus Editionibus, apposito Beatorum titulo, continentur. Supervacaneum idcirco duximus ea hic repetere: Hinc, supposito dumtaxat Sancti vocabulo, & veteri Beatorum titulo abrafo, ea intacta reliquimus. Quod si alia adhuc superint Sanctorum nomina, quae in superiori catalogo missa fecimus, nihil inde contra novam hanc Editionem licet opponere. Jam enim praemonuimus, sola eorum nomina, de quorum solemnitate Canonizatione nulla suboriri potest dubitatio, a Nobis fuisse superaddita. Quotquot igitur proferri possunt e BB. Sanctorumve censu, qui ejusmodi praerogativa carent, aut Romano Martyrologio nullo unquam tempore fuerunt adscripti, a Nobis omittuntur, quia ab eo, quod Nobis praescriptum, deviant Instituto.

XI. Huc usque facili tramite nullaque obfistente controversia, progressa res est. At vero diffusa per hanc Urbem fama, novam Martyrologii Romani Editionem adornari, Sanctorumque nomina in anterioribus Editionibus praetermissa, a Nobis in novas Martyrologii Tabulas referri, multarum excitata sunt studia, scripturis, atque lucubrationibus admota manus, preces additae, ut quamprimum Sanctorum nomina in novum hunc Codicem convehentur, quamvis de illorum Canonizatione nullum probatæ fidei suppeteret monumentum. Alii Servorum Dei, Beatorum alii ostendebant nomina, quorum nonnulla Sanctorum titulo decorata sunt, & cultu immemorabili, hoc est patio annorum centuri ante Urb. VIII. Praedecessoris nostri Decreta illis exhibitio, nobilitata. Ad haec, eorundem cultum a Sacra Rituum Congregatione maturo judicio expensum; atque probatum; Cultus item extensionem, Missa & Officio, nec non Lectionibus vel de communi, vel etiam propriis pro peculiari quadam Familia, vel Diocesi concessis, confirmatam, totis urgebant viribus. Quo argumentorum genere ea attingitur controversia pars, quae dicitur de casu excepto a Decretis Summi Pontificis Urbani VIII., de qua superiore stylo a Nobis ad huc est *tom. 2. de Canonizatione Sanctorum cap. 19. & cap. 24.*

XII. Ab hisce tamen petitionibus facili negotio Nos expeditimus. Cum enim, juxta praescriptum a Nobis Canones, non liceat in Martyrologium referre nomina illorum, qui post sedulum super virtutibus, atque miraculis examini, solemniter in Beatorum dumtaxat numero recensentur; potiori jure nefas erit Martyrologio illos ascendere, qui ex nuda cultus immemorabilis approbatione, Beaticificati dicuntur per aequipollens; eorum tamen virtutes nec discussae, nec probatae fuerunt; antequam pro cultu immemorabili iudicium prodiret; ideoque ad trutinam revocandae sunt, ut eorum Causa ad Canonizationem progrediantur. Haud immerito igitur oblatas Nobis petitiones rejecimus, atque ut aequo animo Postulatores acquiescerent, ea item addimus; quae opportune ad rem hanc a Nobis fuerunt exposita *lib. 3. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 18. n. 2. & seqq. ubi de Cultus augmento, cum missa & Officio, uberius tractavimus.*

XIII. Sat novimus, Praedecessores Nostros in Romano Martyrologio aliquando scripsisse nomina eorum, qui solemniter, atque ut ajunt, formaliter in Beatorum numerum relati non fuerant, sed tantummodo per aequipollens, discussio videlicet, ac probato eorum dumtaxat cultu immemorabili, juxta praescriptum Decretorum Urbani Octavi, Praedecessorum Nostrorum facta veneramus: quominus vero haec in parte eorum vestigiis inhaeremus, ea, quam supra dedimus, monet ratio, ne scilicet a statutis Regulis, quas accurate servandas Nobis proposuimus, pedem moveamus. Praeterea, si Martyrologio omnia adiciantur nomina eorum, quorum cultum immemorabilem Sacra Rituum Congregatio probavit, ingens Nominum accedet multitudo, quemadmodum, ex Nostro *lib. 2. de Canonizatione Sanctorum* licet colligere. Cumque horum numerus in dies magis adaugeatur, brevi fiet, ut Romanum Martyrologium tot auctum nominibus in maximum volumen excresecat.

XIV. Ut Sacrae Eruditionis, ac Theologicae facultatis studia magis excolantur, instituimus Academiam quavis feria secunda cujusque hebdomadae coram Nobis habendam; ut quotquot ad eam coave-

niunt docti, ac praestantes Viri, stata vice atque ordine, suas sive de Ecclesiastica Historia, sive de re Liturgica, sive etiam de Sacris Canonibus, ac Theologicis controversiis, proferant lucubrationes. Ex his nonnulli, qui soluto Conventu, ad privata colloquia a Nobis admittuntur, Nobis significaverunt, inter caetera Manuscripta, quae in insigni Bibliotheca Vallicellana servantur, plura esse splendida quidem monumenta ad Venerabilem Virum Cardinalem Baronium transmissa, quibus probatur, aliqua Sanctorum nomina in Romano Martyrologio immerito fuisse praetermissa; ideoque, eodem Baronio iudice, in nostrum Martyrologii Editionem, quando eam fieri contigerit, esse transferenda. Indicium hoc de invento thesauro libenti animo excepimus: Hinc nulla interposita mora, chartas & monumenta omnia ad Nos deferri curavimus, evolvimus, inspeximus; sed, contra praerogativam expectationem, nihil, aut fere nihil ad rem hanc opportunum invenimus. Imo vero, quod peculiari admiratione dignum est, tantum abest, ut egregius ille Cardinalis propensior fuerit ad inferenda in novam Martyrologii Editionem Sanctorum illorum nomina; ut potius, sicut e brevioribus quibusdam notis ab illo additis licuit arguere, in oppositam sententiam descendere videatur. E nimvero scite animadvertit, nominum illorum seriem, aut solos Dei Servos comprehendere, quorum cultus angustis peculiarium locorum finibus continetur; aut sub latiori Sanctorum titulo Beatos dumtaxat attingere, quorum nomina, juxta eas, quas supra memoravimus Regulas, Romano Martyrologio accesseri non soleant.

XV. Hac cura seposita, successit alia quam Eruditum studia, ac labores Nobis excitantur, Hi namque nocturna diurnaque manuvferantes Acta Sanctorum a doctis Bollandianis collecta, plura item vetera Martyrologia, Acta Sanctorum Ordinis Sancti Benedicti a Patre Mabillonio edita, atque Ecclesiasticae Eruditionis monumenta, quibus nostra aetas abundat, uberem Sanctorum Indicem Nobis exhibuerunt, ut nova Sanctorum copia Romanum Martyrologium disiceret. Neque a ratione, vel aequitate alienum putabant, quod poteratur. Cum enim ex praefata *lib. 4. part. 2. c. 18. num. 11.* Operis Nostri, cognoverint inscribendos esse Romano Martyrologio non solum eos, de quorum Canonizatione ex Literis Apostolicis sub plumbo constat, sed & illos, qui ex veteri more, ac ritu praefatae Ecclesiae temporibus observato, priusquam Apostolica Sedes Beatificationem & Canonizationum Causas sibi dumtaxat cognoscendas, & definiendas reservasset, in Sanctorum Catalogum fuerant relati; hoc eodem argumento usi sunt, ut Sanctorum illorum nomina, quorum par erat causa, & conditio, meritum in Martyrologio tenerent locum.

XVI. Et horum tamen vota, ac postulata inania dimissimus. Haud infamiam, Martyrologio esse inscribendos non solum eos, qui juxta recentem Ecclesiae disciplinam, sed & eos, qui juxta veterem Ecclesiae ritum in Sanctorum numerum relati sunt. Verum si ejusmodi ritum, atque usum antiquiori aevi in more positum introspicimus, patebit eos Sanctorum fassis fuisse adscriptos, quorum Cultus suam novit originem ab approbatione Episcoporum, in quorum Diocesi Servi Dei, ex hac vita ad caelestem Patriam translati sunt: hinc paulatim ex una ad aliam Ecclesiam, tandemque in universum Orbem Catholicum Cultus ille diffusus est, non sine expressa, aut saltem sermone demonstrati Pontificis consensione, ut fufiori sermone demonstravimus in *lib. 1. de Canonizatione Sanctorum c. 6. num. 9.* At vero Sanctorum nomina in oblatio elencho descripta, Cultus quem modo descripsimus, carent praerogativa; sive Cultus initia, sive progressum, sive etiam propagationem ad veterem Ecclesiae disciplinam exigamus. Nulli ergo irrogatur injuria, si proluxa nominum series Nobis tradita, in Romanum Martyrologium translata non fuerit; esto perique illorum, quos series illa complectitur, ad ea revocentur tempora, quae novam Ecclesiae disciplinam super Causam Beatificationum, & Canonizationum cognitione anteverunt.

XVII. Quod si nonnulla, vel ex ipso Romano Martyrologio produci possint exempla Sanctorum, qui supremum diem in Domino clausurunt, cum adhuc

PONT. A.VIII.

Sanctorum Index Martirologio inferendus ab Eruditis conficiatur.

Citra injuriam explorari dicitur.

Exemplum Martyrologio perita, non sufficiunt.

ANNO 1748.

adhuc vetustior illa de Sanctorum Canonizatione vigeret disciplina, quamvis eorum Cultus extra unius, vel alterius Diocesis fines protensus olim non fuerit, nec etiam hodie protendatur; haec tamen exempla tanta non sunt, ut ab ea, quam semel statuimus, sententia, animum nostrum divellam. Jam enim supra monuimus, atque hic constanter repetimus, Nobis fuisse propositum, novam Martyrologii Editionem adornare, falsis tamen, atque integris, quoad fieri poterit, antea Martyrologii correctionibus, iisque servatis Regulis, quae post emendationes illas statuta sunt. Cum ergo a praescriptis hisce Regulis ille recedat, qui aut Beatorum nomina, aut memoriam Sanctorum, qui juxta veterem Ecclesiae ritum, vel juxta recentem Ecclesiae disciplinam in Canonem relati non sunt, Romano Martyrologio inseribit, extra tritam hanc semitam pedem esse nolumus; quidquid sentierit alii, qui rationem, ac methodum hac in parte dissimilem sequi maluerunt.

XVIII. Quae huc usque diximus ea sunt, ut & animi Nostri sensus fati aperiant, & ab ulterius moribus Nos eximant. Verum necdum alienis postulationibus, Nostrique curis finis impositus. Fas aliquando, ut in Nostro Opere de Canonizatione Sanctorum *lib. 4. part. 2. cap. 17. num. 9. & 10.* animadvertimus, Sedem Apostolicam adire, atque illi, ea qua decet animi demissione, proponere errati aliquid, quod in Martyrologium irrepit, emendationem. Hinc non desere, qui hujusce libertatis praetextu, leviores quamdam Romani Martyrologii recensionem obtineri posse putarunt. Non enim, ut ipsi ajebant, aut Nostro consilio, aut Nostro id repugnant astante de servandis correctionibus pridem habitis; Siquidem unius vel alterius loci immutatio usque adeo levis est, ut nullo, aut fere nullo, habeatur in pretio.

XIX. Ex his vero, qui peculiari emendatione indigent locis, quartam Decembris diem innuebant, cui Clementis Alexandrini nomen inscriberemus; recentiorum Eruditorum aliquibus aegre sententibus, nomen Viri doctrinae & pietate conspicui, in Romano Martyrologio fuisse praeteritum; Hanc controversiam intactam relinquit nova haec, quam curamus, Editio non patitur; Hinc operae pretium duximus, Apostolicas inter sollicitudines, quibus assidue gravamur, sedulo inquirere, quidnam cum veteres, tum recentes Ecclesiastici Scriptores de Clemente Alexandrino, cujus causam tractandam suscipimus, literis consignaverint.

XX. Vixit Clemens tertio Ecclesiae saeculo ineunte; Praetorem coluit Panteonem, qui Stoicam Philosophiam professus est, antequam Christianae Religionis nomen daret; discipulum habuit Originem, Alexandriae Ecclesiae fuit Presbyter; ibique celebrissimae ejusdem Ecclesiae Scholae praefuit. Eusebius Pamphili, qui sub quarti saeculi initia floruit, *lib. 6. Historia Ecclesiastica cap. 14.* assert fragmentum Epistolae Sancti Alexandri Episcopi Hierosolymitani ad Originem scriptae, in qua Sancti titulo Clemens donatur: *Patres agnoscamus, inquit, Beatos illos, qui viam Nobis praeverunt, ... & Sanctum Clementem Dominum item meum, qui me plurimum adjuvit.* Sanctus Hieronymus in libro de Scripturis Ecclesiasticis, quem circa finem saeculi quarti elucubravimus, sepe geminas congerit laudes ab eodem Sancto Alexandro Clementi tributas hisce verbis: *Hec vobis, domini ac fratres, scripta transmisit per Clementem Beatum Presbyterum Virum illustrem, & probatum. Theodoretus quinto saeculo clarus, lib. 1. Hetericarum Fabularum cap. 6.* Clementem vocat *Virum Sanctum*; cui consonat Chronicon Paschale, ubi Chronici Auctor pag. 7. hac habet: *Clemens, Sanctissimus Alexandriae Ecclesiae Presbyter.* Eodem in sensu Sanctus Maximus Monachus Constantianopolitanae, cujus aetas ad septimum saeculum revocatur, assert fragmentum quoddam ex *lib. de Providentia*, quem dicit esse *Sanctissimi Clementis Presbyteri Alexandrini*, ut legitur in *tom. 2. Operum Sancti Maximi* Versionis, atque Editionis Patris Combesis pag. 144. Succinit Joannes Damascenus octavi saeculi Scriptor notissimus, qui, in *Tractatu de duabus Christi voluntatibus*, cujus fragmentum produciunt inter veterum Scriptorum testimonia, quae *tom. 1. Operum Clementis Alexandrini Editionis Oxoniensis* praemittuntur, pari laude Clementem Beatum ap-

PONT. A.VIII.

Alii leviores quam Martyrologio immutatioem suadent.

Proponitur de Clemente Alexandrino nomen.

Veterum scriptorum de Clementis sanctitate & doctrina fassigia.

pellat. Missa facimus elogium, quibus Clementis doctrina commendatur; cum omnium loco esse possit, quod Sanctus Hieronymus in *lib. de Scripturis Ecclesiasticis cap. 38.* ipsius Clementis Operibus tribuit, ita scribens: *Feruntur ejus insignia volumina pleneque Eruditionis, & Eloquentiae; tam de Scripturis Divinis, quam de seculari literaturae instrumentis; Et in Epistola ad Magnum: Quid in illis indocum? mo quid non e media Philosophia est?*

XXI. Eadem fere, quae veteres Scriptores de Clementis sanctitate affirmant, repetunt Auctores quamplurimi, qui recentiori aeo claruerunt. Id vero cuique compertum erit, qui consulat *tom. 2. Operum Clementis praefatae Editionis Oxoniensis pag. 204. in notis ad n. 8. tomum 1. Bibliotheca Conciliarum Patris Combesis pag. 9.* Patrem Ruinart. ad *Acta Martyrum pag. 135.* Patrem Honoratum a Sancta Maria in locis quamplurimis Operis, cui titulus, *Animadversiones in Regulas, & usum Critices, Patrem Aubruffell de abusus Critica tom. 2. pag. 54. Natalem Alexandrum tom. 3. Editionis Parisiensis pag. 307.* Patrem Calmet *lib. 56. Historiae universalis tom. 5. pag. 72. & seqq. num. 106. & num. 109.*

XXII. Praeterea in Martyrologio Usuardi quarta Decembris die occurrit memoria Sancti Clementis, ejusdem scilicet Clementis, de quo loquitur. Huic Martyrologio addi possunt & alia posteriora, nimirum Vespucii editum anno 1486. Maurolycii anno 1568. Galesinii anno 1678. Ferrarii, & aliorum, quae missa facimus. Tantam enim sibi vindicat auctoritatem unum Usuardi Martyrologium, ut robur, & firmitas alunde frustra petatur. Ex quo factum, ut Scriptores plurimi, qui Sancti titulum Clementi Alexandrino conciliarunt, Usuardi sententiam praetendentes, quaecumque sive invidiam, sive censuram effugerint, uti racionantur Patres Bollandini *tom. 6. mensis Maji pag. 777. & 13. Baillet ad diem 4. Decembris tom. 2. pag. 65. & seqq. Tillemont tom. 3. pag. 195.* Haud satis igitur Clementis Alexandrini decori consuluisse videtur Cardinalis Baronius, qui Clementis nomen, quod in Usuardi Martyrologio perlegerat, in Romano Martyrologium non transtulit.

XXIII. Neque hic sistant Clementis Patroni, ex quorum sententia haecenus loquuti sumus. Multam illis ingerit difficultatem Gelasii Papae Decretum, quo Clementis Alexandrini Opera apocryphis accensentur; Non enim levis suspicio est Gelasii Decretum, tum in causa fuisse, ne hujusce Clementis nomen Romanis selsis inferberetur, ut scite animadvertunt celebres Patres Bollandiani *t. 7. Junii in notis ad Martyrologium Usuardi*, Hinc, ut ab hoc obice sese expediant, qui Clementis causam tuentur, nullum non movent lapidem, ut Clementis Opera ab erroribus aut profus videntur, aut saltem excusent. Pater Nourry in *apparatu ad Bibliothecam Maximam Sanctorum Patrum tom. 1. lib. 3. summa diligentia, ac eruditione, singula Clementis Opera recenset, illustrat, atque ab erroribus, quorum insimulantur, purgare contendit. Ceillier t. 2. de Scripturis Ecclesiasticis cap. 26. n. 14. pag. 314.* errores quidem non distinetur, sed alienos, atque ab Haereticis insertos asumat. Pari conatu in alio Opere, cui titulus, *Apologia Moralis Sanctorum Ecclesiae Patrum c. 2.* maculas omnes, quas Joannes Barbeirac in Clemente Alexandrino detegit, conatur dilare. Calmet in Opere, & loco supra relatis fatetur errores, qui in Clementis Operibus occurrunt, non esse Clementis factum, sed ab eo in aliena sententia, quam deinde resellit, producti.

XXIV. Alii vero ex Clementis Fautoribus, cum fateri cogantur, Clementem Alexandrinum non in alieno, sed re ipsa in proprio sensu alicubi errasse, aliam ineunt viam, ut reatum, quem omnino excludere nequeunt, saltem imminuant, atque in benigniorem partem excipiant: Dupinius *tom. 1. Bibliotheca pag. 208.* Editionis Parisiensis anno 1698. Clementem ait lapsam, quo tempore Christianae Religionis Mysteriis nondum erat satis instructus. Ananus in *Apparatu Theologiae postivae lib. 4. artic. 7.* Operum Clementis Alexandrini Indicem textit, & quae contra obijciuntur, studet evterere. Bollandini Patres de Gelasii censura contra Clementis Opera multum solliciti, *tom. 4. mensis Julii in egregia Dis-*

Adipolac-tue Recen-tior.

Martyrologia quamplurima, videntur cum primis, Clementi faverent.

ANF Clementis errores denegant.

Excusant.

ANNO 1748. *feratorem de divisione Apostolorum pag. 12. num. 27. probare conatur, duo existisse Clementes Alexandrino cognomine, adeoque Gelasii Decretum, quod alterius Clementis Opuscula rejicit, de alio quodam Clemente, non etiam de eo, de quo hic agimus, esse intelligendum. Joannes Baptista Poza Gelasiani Decreti verba penitus introspectiens, in Apologia, quam scripsit ad Summum Pontificem Urbanum VIII., ut Opus suum, quod inscribitur *Elucidarium*, vindicaret, pag. 3. a seculo censet, Gelasiani Decreti vim eam non esse, ut Opera omnia proferbat, quæ inter Apocrypha enumerat; sed illud duntaxat discriminis statuisse inter Opera, quæ publice, cum Divina Officia peragebantur, legi poterant, & ea, quæ non nisi privata Lectioni perhibebantur; quod in sensu Clementis Opera dici putat Apocrypha, quod inter Divina Officia illorum Ecdiæ, non etiam privata inter domesticos parietes venarentur. Hanc sententiam sequitur Calenus in *Adnotationibus*, quas Martyrologio suo addidit sub die 4. Decembris, ubi de Clementis Alexandrini Operibus ita loquitur: *Sunt tantæ ejus Opera, ex Gelasii Sanctione, in Apocryphis, ita scilicet, quemadmodum Covarruvias interpretatur, ut eaus privatis legantur, publice autem in Ecclesia nullo sane modo.**

XXV. Hæc sunt, quæ a Scriptoribus cum vetustis, tum recentioribus, nedum Catholicis, sed etiam Heterodoxis colligere licuit, atque huc transferre; non inani quædam affectata eruditionis ostentatione, sed eo duntaxat consilio, ut quæ Clementis Alexandrino favore videntur, circa simulationem omnium oculis subjiceremus. Hæc vero tanta non sunt, ut Nos inducant in eorum sententiam, quæ Clementis hujusce nomen Martyrologio Romano inscribendum putant. Rationes quibus innituntur, infra dabimus; non ut de Clementis Alexandrini laudibus quidquam detrahamus, sed ut pateant graviores difficultates, quæ Nobis impedimento sunt quominus Clementis nomen; quicquid sit de ejus doctrina, ac probitate, in Romano Martyrologio inseramus.

XXVI. Prima, quæ difficultatem ingerit, ratio petit a veterum Scriptorum silentio de moribus, ac vita Clementis Alexandrini. Unus Eusebius Pamphili lib. 6. cap. 11. *Historia Ecclesiastica* assert fragmentum Epistolæ Alexandri, qui Jerosolymorum rexit Ecclesiam, multa sane cum laude de Clemente loquens; quo eodem monumento Hieronymus, ut supra agnotavimus, in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis usus est. Ita vero se habet Eusebii locus: *Porro has Literas, Domini Fratres, per Beatum Presbyterum Clementem ad Vos misi, Virum virtute præditum, & probatum, quem Vos & nolitis iam, & amplius cognoscitis. Qui quidem Dei nutu, & providentia, dum hic apud Nos presens esset, Ecclesiam Christi confirmavit, & magnopere duxit. Etsi vero hæc verba, interprete Henrico Valeio, qui hac in re Divum Hieronymum sequitur, de Clemente Alexandrino sunt accipienda, nihil inde colligitur, quod præcipiam quandam insignemque Clementis prædant Sanctitatem, cujus idcirco illustre monumentum Martyrologii Tabulis sit consignandum. Non enim in una, vel altera bonorum Operum specie, Sanctitas, de qua hic loquimur, sita est, sed virtutibus in gradu heroico assidue exercitis, atque ad obitum usque productis, probatur. Quocirca licet hic repetere, quod Calmet loco superius indicato scriptum reliquit de Clemente Alexandrino: *Nos memoris vitæ quam peregit, & mortis quam obiit, destitit. Præterquam quod Eusebii hominis Ariani testimonium favore Clementis Alexandrini, tamquam infidum ab iis traducitur, qui aliqua Ariani femina in Clementis Operibus introspiciunt. In quorum numero habendus Petavius, qui tomo 2. Theologicorum Dogmatum lib. 1. cap. 4. num. 1. ita Clementem fuggillat. Naturam, ait, Filii Omnipotentis Deo finitimum esse, quod Platonici, & Ariani Dogmatis in dolum sapit.**

XXVII. Altera ratio sic habet: Nullum monumentum, imò nec ullum quidem vestigium superest Cultus, quem aliqua Ecclesia, aut Diocesis, expressio vel tacito Catholici Episcopi assensu, exhibuerit Clementi Alexandrino, Parum vero refert, eum vita cessisse, antequam in Ecclesia Dei mos invaleret publico cultu honorandi inclytos Christi Con-

Graviores, quæ Clementis difficultates proponimus

Veterum Scriptorum de Clementis Sanctitate silentium.

Nulla de Cultu Clementis exhibitio nota aut vestigium.

fessores; qui mos in Ecclesia cum Orientali tum Occidentali non nisi quarto Ecclesiæ sæculo primum incepit, ut Eruditi conveniunt, Nosque probavimus lib. 1. Operis de Canonizatione cap. 5. num. 3. & seq. Etenim neminem latet, proficos Ecclesiæ Fideles, ex præconcepta animique indita veræ Sanctitatis opinione, vel ipsos Confessores, qui in Domino obdormiverant, cultu publico venerari consuevisse, etiam hæc de re solemnè disciplina ac ritus nondum ab Ecclesia fuisset introductus.

XXVIII. Tertia sequitur ratio, quæ Clementis Alexandrini Opera, si minus erronea, saltem suspecta. Nobis inspicenda proponit. Enimvero Petavius, cujus verba supra recitavimus, Clementem Ariani simulat, esto Nourry in *Apparatu* tomo 1. pag. 782. & seqq. & pag. 822. & sua hæc labem amoliri contendat. Calpodorus hoc de Commentariis Clementis Alexandrini in Canonicis Epistolæ judicium proferit tom. 2. suorum Operum, de Institutione Divinarum Litterarum cap. 8. in Epistolis autem Canonicis Clementis Alexandrini. *Peccator, qui & Sromateus vocatur, id est in Epistola Sancti Petri prima, Sancti Joannis prima & secunda, & Jacobi, quædam Attico sermone declaravit, ubi multa quidem subtiliter, sed aliqua incaute locutus est, quæ Nos ita transferri fecimus in Latinum, ut, exclusi quibusdam offendiculis, purificata doctrina ejus securus possit hauriri. Aliquod & hic sibi quærent effugium Clementis Patroni, agentes hoc Opus, in quo multa improbantur, non ipsi quidem Clementi, sed alteri incerto Auctori tribuendum. Libros octo Hypotyposon, five Institutionum, multis scate re erroribus infusus Photius, qui in Codice 109. suæ Bibliothecæ longum illorum attexit Indicem, atque ita profequitur: *Quin etiam & alia id genus sexcenta blasphemia voce negatur, five ipse, five quis alius ejus personam indutus, plane ut octo ipsos Libros hisca Blasphemiarum portentis, de iisdem identidem disserendo, ac sparsim, atque confusa veluti superpeccullos, Scripturas produciendo, repererit. Graviora quidem sunt hæc; ea tamen intelligenda esse non de erroribus, in quos Clemens lapsus fuerit, sed de iis, quos ille ex aliena sententia refert, atque refellit, sentiunt nonnulli, qui Clementis partibus impensius student. Addunt insuper, arduum sane esse, rectam ferre sententiam de memorato Clementis Opere, quod nusquam exiit, aut certe integrum non habetur, ut Calmet in loco superius citato ratiocinatur.**

XXIX. Eadem tamen contra eos Clementis libros, qui & Clementem norunt auctorem, & Eruditorum re-turunt manibus (hi vero sunt libri Prædicatorum, Stro-matum libri, aliique numero pauci) obijciuntur incommoda. De hisce Operibus scribit Aubertus Miræus in Bibliotheca Ecclesiastica Fabricii cap. 37. pag. 112. in libris ejus nonnullæ sententiæ occurrunt, quæ errorum sapient. Miræo præjaverat Venerabilis Cardinalis Bellarminus, qui Clementis Opera in celeberrimis adversus Hæreticos controversiis tractandis diligenter inspexit, subactoque judicio examinavit. Non desunt (ita illi, in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis) in hoc insigni Auctore sententiæ aliæque, quæ errorum sapient, quas in libris nostris Controversiarum notavimus. *Utrum autem sententiæ illæ ab Hæreticis insertæ sint, ut aliqui pie credunt, aut auctori more humano exciderint, ignoramus. Alia Scriptorum testimonia mista facimus, eum non levem de Clementis Operibus ingerat suspensionem censura Decreti Gelasiani, quod ex antiquissimo Codice Palatino Bibliothecæ Vaticanæ a Julio Fontanino Archiepiscopo Antyrano editum est in Appendicæ Antiquitatum Horæ pag. 317. & seqq. primæ Editionis. Hocce Decretum, ut prænotavimus, Clementis Opera recenset inter Apocrypha, non eo quidem in sensu, ut eorum publicam duntaxat lectionem, non etiam privatam interdicit; sed interpretationem sequuntur, & probant Dujat de Prænotationibus Canonis lib. 2. cap. 48. n. 2. in fine, Cardinalis Bellarminus de Scriptoribus Ecclesiasticis, in Clemente Alexandrino, Carolus Dufresne in Glossario Ver. Apocrypha, Pagi in vita Gelasii n. 4. pag. 227. Magri in Vocabulario Ecclesiastico Ver. Apocryphus.*

XXX. Quisquis circa partium studia, maturo judicio secum expendant, quæ a Nobis hucusque prolata sunt, profecto fateri cogitur Clementis Alexandrini

Clementis Opera multis suspecta.

Graviores in eadem Opera ex Gelasiano Decreto censuræ.

Clementis de erroribus suspectus, a Martyrologio excludendus.

PONT. A. VIII. drini doctrinam dubiam saltem suspensamque esse de erroribus, quibus avertendis Clementis Fautores animum torquent, atque a variis interpretationibus, effugis, exceptionibus, præfidium quærunt, no gravior in Opera illa intorquetur sententia. In hoc autem rerum statu, nemo qui sapiat, affirmabit Clementis Alexandrini nomen Martyrologii Romani venerando Codici esse inserendum. Enimvero quamvis Magni Constantini nomen in Græcorum Menologio inter Sanctos fuerit relatum; quamvis de cultu in Ecclesia Orientali illi exhibitio nulla suboriatur dubitatio; Nihilominus in Martyrologium Romanum Magni Constantini memoria nunquam translata est, quod illum aut Hæresi Ariana asperum, aut in Arianos propensionem foiside, nonnulli fuerint suspicati; quam tamen maculam Bolandini Patres tomo 5. mensis Maji die 21. & Natalis Alexander t. 4. *Historia Ecclesiastica* dissert. 24. a tanto Viro student amoliri. Percurrenda item, quæ a Nobis in hanc rem scripta sunt in lib. 2. de Canonizatione Sanctorum c. 36. n. 16. & novissimè a Costadono in suis Observationibus super veterem Tabulam Græcam n. 14.

XXXI. Neque ad rem faciunt, quæ opponuntur exempla, alterum Hilarii Arelatensis Episcopi, alterum Vincentii Lirinensis, quorum uterque, nimirum Hilarii die quinta, Vincentius vero die vigesima quarta Maji, in Martyrologio Romano commemoratur, quamvis eorum doctrina Semipelagianismi labe fuerit aspersa. Siquidem, etsi Viro illos Semipelagianismi errore tactos concederemus, quod tamen plures denegant, qui Catholicam eorum sententiam egregie tuerentur; excusandi tamen, si quid humani hæc in parte illis exciderit, nondum enim Catholica doctrina supramo Apostolicæ Sedis judicio fuerat definita, ut in lib. 2. Operis de Canonizatione c. 29. pluribus disputavimus. Aut contra Clemens Alexandrinus in ea Catholica Religionis Dogmata, quæ pridem statuta fuerant, & inconcussa Ecclesiæ Decretis firmata, peccasse creditur: Cum igitur plane dissimilia sint, quæ producuntur exempla, immemoro doctus Pater Hallaix t. 2. *Scriptorum Illustrum Ecclesiæ Orientalis* in notis ad vitam Pantæni c. 2. con-quaritur, se vehementer mirari, quod in Martyrologio Romano nomina aliarum veterum Patrum, qui in variis erroribus lapsi fuerant, describantur, nomen vero Clementis Alexandrini nullibi reperitur.

XXXII. Nec majoris momenti sunt cætera, quæ pro Clemente Alexandrino superius relata sunt; atque illud cum primis, quod Beati, ac Sancti nominæ a multis donetur. Horum agmen, uti vidimus, ducit Eusebius, cujus verba et Sancti Alexandri Jerosolymitani Epistolæ de promissa supra produximus, quæ juxta Versionem Henrici Valesii ita sonant, *Sanctum Clementem Dominum meum. Verum si Verborum proprietatem ad Græcum textum exigamus, Sacer potius, quam Sanctus Clemens vocandus est; ita namque Græcus sermo habet, τὸ ἅγιον κλέμεντος. Sed etsi ultro daremus, Sancti ac Beati nomen Clementi Alexandrino fuisse tributum, non ideo tamen de singulari illius Sanctitate judicium ferendum est. Sancti denominatio primis Ecclesiæ temporibus Religionis potius, quam Christiani protestebantur, quam probati cujusque moris indicium erat. Qui olim Christiani, inquit Spondanus in Epitome Annalium Cardinalis Baronii ad ann. Christi 43. num. 4. iidem nominabantur Sancti, ut a Paulo sepe ac Luca, postverifque Ignatio, Philone, Polycarpo, Tertulliano, & aliis. Hinc ut in lib. 4. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 27. num. 14. satis probavimus, unus Sancti titulus par non est, ut Corpora, quæ ex Catacumbis afferuntur, sacro Cultu donentur; sicut enim prænotavimus, in primavæ Ecclesiæ vocabulum nec veritæ Sanctitatem, nec Martyrium pro Christi nomine toleratum, sed Christianæ Religionis, quæ cuique Fidelium communis erat, integritatem declarabat. Successu temporis, ut Spondanus animadvertit, Sancti titulus ad peculiarem vitæ sanctimoniam significandam translatus est: Denique, sic ille profequitur, obviavit usus, ut illi tantummodo Sancti in Ecclesiâ dicerentur, qui eminentiori probatorique fulgerent morum sanctitudine. In hac posteriori acceptione haud facile prudens Scriba Sancti nomen Clementi Alexandrino hodie tribueret, ut si quid tale illi excideret, veniam peteret, ut revera petit Combefisius, De Sancti titulo, quæ cum aliquando unnavit Combefisius Bullar. Rom. Bened. XIII. Tom. II.*

Quæ opponuntur exempla, Clementis causam non juvant.

Quæ in sensu Sancti titulo Clementis doctetur.

ANNO 1748. *sius, veniam petiit, Bibliotheca Concionariae tomo 1. pag. 9. verba sunt eruditi Dominici Georgii in suis notis, quas Martyrologio Adonis ad Diem 19. Decembris subicit. Eodem pertinent, quæ diligens Scriptor Pater Michael a S. Joseph t. 2. pag. 39. Juxta Bibliographia Criticæ Ver. Clemens, de Sancti nomine, quo Clemens honoratur, adnotavit: In expurgatorio Hispano t. 1. pag. 134. ubi prescribitur correctio Bibliothecæ veterum Patrum ad tom. 6. col. 235. deleri præcipitur titulus Divi appositus Clementi.*

XXXIII. Equidem nonnulla Martyrologia, ut supra indicavimus, Clementis meminerunt; sed & alia proferri possunt, in quibus nulla Clementis Alexandrini fit mentio. Nil tale occurrit in t. 3. *Thesauri Anecdotorum Martens, & Durand; in t. 6. amplissime Collectionis Veterum Scriptorum*, quæ ab iisdem accuratis Authoribus coordinantur; in t. 2. *Spicilegii Lucae d'ACHERII*, in to. 2. *Antiquarum Lectionum Casii; in Martyrologio Florentini; in to. 6. par. 2. mensis Junii Patrum Bollandianorum*, esto multa, ac vetula in hisce locis exhibentur Martyrologia. Usuardum sæculi noni Scriptorum primum fuisse, qui in suo Martyrologio Clementis Alexandrini nomen conscripserit, haud improbabili opinio est: Verum nihil prohibet quominus, si res ita exigat, ab Usuardi Martyrologio, alioquin multis de causis venerando, liceat aliquando recedere.

XXXIV. Usuardum cum primis Clementis nomen suo Martyrologio addidisse, affirmat Eruditus Sollerius in suis ad Usuardum notis sub die quarta Decembris; i quoquam sane Sollerii sententiam verosimillimam arbitramur. Usuardus enim in Opere suo adorando usus est præcedentibus Martyrologiis Hieronymi, Bedæ, Flori, Rabani, Vvandelberti, & Adonis, ut præclare ostendit Anonymus Monachus Benedictinus Congregationis Sancti Mauri p. 6. *sue Præfationis ad sanctum Usuardi Martyrologium*, quod Parisiis impressum est an. 1718. Cum autem in nullo ex præcedentibus Martyrologiis nomen Clementis legatur, haud temere affirmare licet, Usuardum omnium primum fuisse, qui Clementis nomen in suo Martyrologio intulerit; potissimum cum ipsemet Usuardus, in Prologo, quem ad Carolum Calvum scripsit, atque in prælaudato Opere impressus legitur, diserte fateatur se nonnulla Sanctorum nomina, quæ in præcedentibus Martyrologiis deerant, Opere suo addidisse. *At si quid, præter quod ab illis accepti, in hoc Opere auctum, vel mutatum est, hæc Jacqui a me indagare id perquisitum agnosci poterit.* Hæc Usuardus.

XXXV. Alia quidem sententia aridet Dominico Georgii, qui in loco mox allato putat nomen Clementis ante Usuardum ad Adone in suo Martyrologio fuisse descriptum. Verum id longe facilius asseritur, quam probatur. Plurimi, & merito quidem Georgius facit Editionem Martyrologii Adonis, quam curandum suscepit Rosvveydus, cujus exemplar exist. to. 16. Bibliothecæ Patrum editionis Lugdunensis anno 1677. de qua sic loquitur in Præfatione pag. 12. *Quantum vero fecerimus Rosvveydæ Editionem, facile intelliges, cum videris, ad illius fidem Nos omnia expressisse: nihil e textu detraxisse, sed ad scrupulum usque retinuisse omnia, & quæ ex Apographis nostris delibavimus, in varias Lectiones transfuisse. Si tanta hujusce Editionis Græco fides, cur ille Clementis nomen inserit, quod hæc probatissima Editio prætermittit? Equidem ille provocat ad vetera Martyrologii Adonis exemplaria, quæ in Cod. 511. 512. & 514. Bibliothecæ Vaticanæ exhibentur; in quibus post S. Aviti Abbatis memoriam ita legimus: *Alexandriæ beati Clementis Presbyteri, qui in Divinarum Eruditionum Scholis quammaxime effloruit. Verum ipsa Codicum, quæ scripti sunt, ætas, illorum auctoritatem hæc in re dubiam evincit. Audientibus ipsemet Georgius in Præfatione pag. 9. Alter, inquit, signatus n. 511., ex specimine charactervis, sæculo Christi undecimo scriptus esse mihi visus est; Reliqui vero duo signati n. 512. & 514. sæculo duodecimo exarati fuisse visus sunt. Quocirca nec omnino audaci, nec ab Adonis tempore parum distita dicenda sunt tria illa Bibliothecæ Vaticanæ exemplaria, quæ plurimum seculorum spatio ab Authoris ætate distocant. Ex quo & illud sequitur, fieri facile potuisse, ut aliqui sequioris ævi Scriptorum, pietatis, ac Religionis prætextu, privato consilio veteribus Martyrologiis nova Sanctorum nomina addiderint; quod multis exemplis,**

Prima Clementis mentio in Usuardi Martyrologio.

Accuratissime Martyrologii Adonis Editio Clementem prætermittit.

adud

ANNO 1748. Pas aliquando ab Ufuari di sententia dicitur.

apud Eruditos, ipsamque Georgium satis frequentibus, illustrare possent. XXXVII. Hoc autem senel statuto, Ufuarium nempe primum fuisse, qui Clementis nomen in Martyrologium inuexit, tanta profecto non est illius auctoritas, ut grande sit placulum ab ea aliquando recedere; cum Nobis compertum sit, eiusmodi Martyrologii Editionem primo in Monasterii Benedictini in usu fuisse; moxque ab aliis Ecclesiis fuisse adoptatam, ut in Opere de Sanctorum Canonizatione lib. 4. par. 2. c. 17. nu. 3. observavimus. Neque unum est, in quo Ufuarius fallitur, Clementis nomen. Si ea ad trutinam reuocetur, quae in Martyrologio Ufuarii circa Festum Assumptionis S. Mariae Virginis enarrantur, & quorum a Nobis in Opere de Festis Domini Nostri Jesu Christi, eiusque Beatissime Maris ad diem 15. Augusti accurata sit mentio: facti oportebit, Ufuarii testimonium esse rejiciendum, ubi maiora, ac meliora id suadeant argumenta. Quae cum ita sint, iis profecto assentiri non possumus, qui per summam injuriam reprehendunt extimos illos Viros a Gregorio XIII. Romani Martyrologio emendationis praepositos, quorum nomine in praefato Opere Nostri loco sub. n. 5. singillatim enumeravimus: Non enim ideo culpandi, quod a Clementis Alexandrini nomine, cuius Ufuarii Martyrologium meminerat, abstinerint. Enimvero argumentorum, quae supra retulimus tanta vis est, ut & Ufuarii testimonium infirmet, & Romani Martyrologii emendationem & quavis obretractatione, & censura prorsus eximat.

Alli de Severi S. Martini discipulo nomine propositur controversia.

XXXVIII. Absoluta de Clementis Alexandrini nomine controversia, alia succedit de Severo Sulpitio S. Martini discipulo. Martyrologii Correctores sub Gregorio XIII. hoc Elogium die 29. Ianuarii apponendum censuerunt. Apud Bituricas S. Sulpitii Severi Episcopi discipuli S. Martini, virtutibus, & eruditione conspicui. Qui vero Urbano VIII. mandante novam Martyrologii Emendationem instaurarunt, idem Elogium, verbis aliquot intermedii dumtaxat exclusis, ita contraxerunt: Apud Bituricas S. Sulpitii Severi Episcopi virtutibus, & eruditione conspicui. Tota igitur circa voces illas, Discipuli S. Martini, versatur emendationum varietas, de qua multa scripserunt Patres Bollandiani ad diem 29. Jan. in vita S. Sulpitii Severi Episcopi Bituricensis s. 2. num. 12. Florentinus in Admonitione 11. quae praenotatur ejus Martyrologio pag. 511. Baillet ad diem 29. Januarii num. 1. & num. 4. Tillemontius tom. 10. Memoriarum, nota s. supra vita Sulpitii Severi, Graveson tom. 12. Historia Ecclesiastica pag. 157. Romani Editionis anno 1717. & aliique complures, quibus & Nostrum de Canonizationis Opus addendum lib. 3. part. 2. cap. 17. num. 7.

Quarum Gregoriarum correctio favent argumenta.

XXXVIII. Ut gravior haec controversia pro meritis expendatur, illud in quo precipuus difficultatis cardo sistit, inspicendum, an Sulpitius Severus Sancti Martini discipulus fuerit, an non, Episcopus Bituricensis; ideoque iure ne an injuria, verba illa Discipuli S. Martini fuerint expuncta. Correctores sub Gregorio affirmativam sententiam sequuti sunt; hinc duo illa in Elogio locarunt: Apud Bituricas Sancti Sulpitii Severi Episcopi discipuli S. Martini. Hanc ipsam Correctoribus infelice opinionem tellatur Cardinalis Baronius in suis ad Martyrologium notis sub die 29. Januarii. Neque vero haec sententia omnimoda caret probabilitate; quandoquidem ea innitur additionibus a Molano factis ad Ufuarium, ubi ad diem 29. Januarii haec habentur: Biturica civitate S. Sulpitii Severi Episcopi, & Confessoris, discipuli Beati Martini: sicut testimonio Maurolici, qui in suo Martyrologio ad praefatam diem ita scripsit: Bituricae Severi Presulis, discipuli S. Martini; & postremo juvatur Apologia, quam pro Sulpitio Severo discipulo S. Martini scripsit Guibertus Martinus Abbas Gemblacensis; qui in eunte saeculo tertiodecimo floruit. De hac Guiberti Apologia consulendum Hieronymum de Prato Veronensis, qui illam inseruit tom. 1. Operum Sulpitii Severi.

Hinc quare in emendatione Urbani in-

XXXIX. Hic vero momenti nimum praesidentia insurgunt aliqui, atque in Martyrologii correctionem aetate Urbani factam subsistenti, apertis verbis loquantur simul, & obloquantur. Aut enim,

ita ratiocinantur, locus est conjecturis supra propositis; jamque Gregoriana emendatio facta rectaque servanda erat: Aut nova contra conjecturas illas super venerunt monumenta, atque hoc in casu satis erit Episcopi titulum Severo Sulpitio adimere, & interim, quae sequuntur verba illa, Discipuli S. Martini, immutata relinquere. Hoc autem temperamento posthabito, Martyrologium Romanum, ex nupera correctione, non uno, sed duplici gravatur incommodo; tum quia alter Sulpitius Severus Episcopus Bituricensis, a Sulpitio Severo Sancti Martini discipulo diversus, perperam est fingitur; tum quia Sulpitius Severus discipulus Sancti Martini, de cuius laudibus Sanctus Paulinus Nolanus, Paulinus Petrocorientis, Venantius Fortunatus, Gregorius Turonensis, alique palam loquuntur, a Martyrologio excluditur, ac non sine injuria a vetustissima illa tituli Sanctitatis possessione deturbatur. Valde curam Sulpitii Sanctimoniam commendat, inquit Gerardus Joannes Vossius in vita Severi Sulpitii, quae in fronte ejus Operum Editionis Amstelodami praenotatur, quod in Romano Martyrologio ejus memoria celebratur ad 4. Kalendas Februarii. Gemina occurrunt apud Patrem Brassichelli, qui ante Urbani VIII. emendationem ita de Severo Sulpitio loquitur in Indice librorum expurgandorum: Ut interim omittamus Episcopatum, quam in incipit quibusdam consuetudinis Baronius tom. 5. Annalium posuit; De Sanctitate tamen Severi Sulpitii, cuius tam illustre Elogium extat in Martyrologio Romano 29. Januarii, ambigere, nescio quam tutum. Haec illi, qui Gregorianae Correctioni favent impemius.

XL. Haec tamen iis non probantur, qui Severum Sulpitium S. Martini discipulum in plures errorum scopulos turpiter impeditisse contendunt. Compertum namque est, eum jam etate provecum eroribus Pelagianorum adhaesisse, & in suis Dialogis errores Millenariorum fuisse sequutum; ex quo Dialogi illi a Gelasio Pontifice in memorato de Ecclesiasticis libris Decreto, Apocryphis accensentur, hinc verbis: Opuscula Posthamiani, & Galli Apocrypha; qua in re conveniant Scriptores non modo Heterodoxi, nempe Calimirus Ordinus de Scripionibus Ecclesiasticis saeculi quinti pag. 495., & Cave de Scripionibus Ecclesiasticis saeculi Neshoriani; sed & Catholici Auctores satis accurati, veluti Joannes Trithemius de Scripionibus Ecclesiasticis, Cardinalis Bellarminus in eodem Tractatu, Philippus Labé in sua Dissertatione Historica, quae prolata in tom. 7. Operum Cardinalis Bellarmini Venetae Editionis anno 1728., Natalis Alexander in Historia Ecclesiastica saeculi quinti c. 4. art. 2. Longeval in Historia Ecclesiae Gallicanae tom. 1. lib. 3. pag. 397., Doujat in Praenotionibus Canonici lib. 2. c. 52. n. 5. Quid vero ad haec Sulpitii Patroni?

XLI. Reponunt, eiusmodi proba, quae in Severum Sulpitium vibrantur, futilia plane esse ac inania; ideoque Martyrologii Reformatores sub Urbano, levi nimirum innixio fundamento, Severi Sulpitii, qui S. Martinum Praeceptorem habuit, nomen a Martyrologii Codice expunxisse. Etenim, qui primus memorie mandavit, Sulpitium a Pelagianis deceptum, a Catholica veritate declinasse, fuit Gennadius quinti saeculi Scriptor, de quo ita loquitur Guibertus Martinus Abbas Gemblacensis in praelaudata Apologia: quod a Pelagianis seductus, in aliquo a regula Orthodoxa Fidei exorbitaverit, nusquam omnino, nisi in solo legi Gennadio, qui, nescio utrum hoc alicubi & ipse legerit, & an ex sola fama, quae facta, & infesta loquitur, didicerit. Addunt praeterea, eundem Gennadium, & Sulpitii errores, & penitentiam una sociale; quae sane tanta fuit, ut quoad vixit, perpetuum sibi silentium servandum indixerit, & re ipsa servaverit. Si quid ergo peccavit, crimen illius praesentia delivit. Quod vero attinet ad Millenariorum errores, & Gelasiani Decreti censuram, ad ea denum, maledicta, quae Joannes Clericus in Opere Severi Sulpitii S. Martini discipuli, intenso congestit stylo, eadem repetunt, quae praelaudatus Hieronymus de Prato in Opere supra relato in rem hanc scripsit, ut Severum Sulpitium ab impudis criminibus vindicaret. Illud tandem Sulpitii Fautores ingeminant, Correctores Urbani tempore modum nequaquam servasse; si quid enim castigatione dignum incidant, & immutandum, pauper erat; non omnino delendum. Qua ferme ratione

PONT. A.VIII.

Sulpitius Severus Pelagianus, & Millenarius adhaeret.

Sunt qui vindictam, & penitentiam obtendant.

PONT. A.VIII.

Santissimus in Martyrologio Gallicano, quod anno 1636. editum est, ad diem 29. Januarii ademit quidem Sulpitio Severo titulum Episcopi, sed caetera, quae Sulpitium illum S. Martini discipulum fuisse demonstrant, intacta reliquit, hoc pacto: Eodem die in Aquitania Dago Primuliaci, S. Severi Sulpitii Presbyteri & Confessoris, doctriam & Sanctimoniam laude pervulstis, qui S. Martini res gestas nitido stylo conscripsit, atque non minus adhibuit expressit, quam calamo pauperitatis Cultor egregius, ac humilitatis persincerus Amator, cujus praevonia ob claras sapientiae dotes, & sublimi vite institutum, S. Paulinus Nolae Episcopus efforens, magnifico profecutus est.

XLII. Atque haec quidem sunt, quae de Sulpitio Severo Sancti Martini discipulo cum ex Eruditorum colloquiis Nobiscum habitis, tum maxime ex privata librorum lectione Nobis licuit haurire. Nullum vero ex tanta rerum congerie satis efficax argumentum occurrit, quod Nostrum inducat animum, ut a Correctione, quae sub Urbano VIII. peracta est, recedamus. Enimvero post accuratam causae discussionem, illud tandem compertum, universum opposita sententia Systema huic propositioni, quam axiomatis loco praesupponit, inniti, nimirum die 29. Januarii inscriptum fuisse in Romano Martyrologio nomen Sulpitii Severi discipuli S. Martini. Hinc quare illa, atque repetita expostulationes, ob non servatam hanc saltem Elogii partem, Discipuli S. Martini, si forte Episcopatus insignia Severo Sulpitio minus conveniant. Verum haec praecipua erroris causa, quod ratiocinium, cui omnimoda fides adhibetur, falso laborat supposito; unde sequitur, ut quae supra extruitur argumentorum moles, sponte sua corruat.

XLIII. Id vero exploratum cuique erit, si ad ea, quae Martyrologii Reformatoribus sub Urbano Pontifice bene perspecta erant, animum convertamus. Notant hi, Sulpitium Severum, de quo in Romano Martyrologio sub die 29. Januarii fit mentio, revera Episcopum Bituricensem fuisse, cum hac in re omnia conveniant Martyrologia, quae Gregorianam Correctionem aetate praecedunt, Notant item, Severum Sulpitium Sancti Martini discipulum nunquam ad Bituricensem Episcopatum fuisse evedum, quidquid Guibertus commentus fuerit, quod tamen Hieronymus de Prato in vita Sulpitii Severi discipuli Sancti Martini s. 13. ita resellit: Pergit Guibertus narrans, Severum a Bituricensi Clero ex Monasterio adductum, Archiepiscopum ejus Urbis constitutum. Nihil magis repugnans veritati, quam Severum nostrum Bituricensem Episcopum fuisse. Sed & illud, vel ex ipso Gennadio nosse poterant, Sulpitium Severum nonnisi Praesbyterum fuisse; & quod deinde recentiori aeo indubium reddidit gemina ejusdem Sulpitii Severi Epistola a Balutio reperta, & Miscellaneorum tom. 1. inserta, cujus inscriptio sic habet: Epistola S. Sulpitii Severi Presbyteri. Ultramque Epistolam a Balutio collectam probat Tillemontius in Adnotatione quinta ad vitam Sulpitii Severi S. Martini discipuli; nec dissentit Hieronymus de Prato s. 10. vita Sulpitii Severi, monumentorum potius, quae Balutius edidit, quam Gennadii, cujus fidem habet suspectam, auctoritate commotus. Libet Hieronymi locum, est longiusculum, integrum hic exscribere. Uno itaque, inquit, Gennadii testimonio innuitur Severi Praesbyteratus, quod, tacentibus caeteris, quid valeat non video. Moneo tamen, Balutium in Miscellaneorum libro primo exhibere Epistolam duas Sulpitii Severi Presbyteri Aquitani, quas & Nos adimus in Appendice tom. secundae, quarum utraque huic praefert titulum: Epistola Sancti Severi Presbyteri; prima vero etiam huic appositam habet coramdem: Explicit Epistola Severi Presbyteri ad Claudianum forem suam. Itaque ni malum ex auctoritate Gennadii hinc nostro Severo, cui duo ille Epistolae adscribende videntur, Presbyteri titulum a Librariis additum, aliquantulum hinc ejus sententia accedat momenta.

Sub uno Sulpitii Severi nomine duo fecerunt.

XLIV. Falluntur ergo, qui putant Sulpitium Severum, cujus memoria incidit in diem 29. Januarii, esse discipulum S. Martini; cum Sulpitius ille Bituricensis Episcopus dicatur, hic vero sola Presbyteratus prerogativa praefulgeat. Ex qua praeposita sententia illud necessario sequitur, ut e duplici Sulpitio Severo, ministerio, ac dignitate plane dissimili, Bullar. Rom. Bened. XII. Tom. II.

unus confletur, cui duo haec simul conveniant, quod Episcopus Bituricensis fuerit, itemque discipulus Sancti Martini. Quo quid absurdum? Haec tamen Personarum commixtio suam duxit originem ab Apologia Abbatis Gemblacensis, cujus opinio Sigonium, Galesinum, Vittozem, Gifelinum, aliosque plures in eundem errorem pertraxit.

XLV. Neque egregios illos Viros, qui Martyrologii emendationem sub Urbano excuderunt, latuit absurda haec opinio, quamvis compertum sit, nihil de ea rejicienda fuisse sollicitos. Cum enim certo nosset, Sulpitium Severum, de quo in Romano Martyrologio ad diem 29. Januarii, Episcopum Bituricensem fuisse, ideoque plane diversum a Sulpitio Severo S. Martini discipulo, nihil illis cura fuit ea ad examen vocare, quae contra posteriorem Sulpitium Severum opponi solent, ne alioqui extra praescriptos fines vagari viderentur. Huic quaestioni locus quidem fuisse, si de Sulpitio Severo S. Martini discipulo aut in Martyrologium inferendo, aut inde expungendo, iudicium institueretur. Verum cum nil tale in disputationem veniret, rem hanc intactam relinquere satis duxerunt. Quod enim ad hujusce Sulpitii sanctitatem attinet, nemo est ex antiquis Scripitoribus, qui cum Sancti titulo exornet: Sane ab antiquis sanctitatis titulo haud decoratur; ita legitur in Bibliographia Patris Michaelis tom. 4. pag. 55. Quod si apud Sausajam, & Petrum de Natalibus, Sancti nomine aliquando donetur, nihil inde conficitur; jam enim praenotum Longeval in Historia Ecclesiastica Ecclesiae Gallicanae tom. 1. lib. 3. pag. 397. in not. sub lit. A. optandum esse ambos ea auctoritate fuisse donatos, quam non habebant, & quam habere sibi falso perfluaverant.

Controversiam de Sulpitio Presbytero Correctores non attingunt.

XLVI. Quae de Martyrologii correctione Urbani tempore instituta, ac de methodo, quam Reformatores sibi servandam proposuere, hac usque narravimus, Historicae veritati, quae ex Adis Congregationis indubia est, plane consonant. Rei gestae seriem paucis hic repetere, nec inutile erit, nec injucundum. Die 27. Jan. 1628. habita est celeberrima Congregatio coram Cardinali de Torres, cui praeter alios, interfuere Fortunatus Schaccus, Bartholomaeus Gavantus, Deventius Alciatus, & Hilarius Abbas Sanctae Crucis in Jerusalem, ut ex Actis, quae recentur in Codice 1240. Manuscriptorum insignis Bibliotheca Barberinae pag. 527. manifestum est. Primo loco igitur vetus Elogium ex Martyrologio justo Gregorii XIII. castigato productum est, atque inter Acta relatum: cujus tenor, qui sequitur: Januarii 29. apud Bituricas S. Sulpitii Severi Episcopi, discipuli S. Martini. Quid de ejusdem Elogio fenserint egregii Viri, quae emendatio erat concreta, ex Historica, quam subijcimus, narratione audiamus: Videbatur hoc loco agi de eo, qui scripsit vitam S. Martini, qui tamen mortuus est Presbyter, non Episcopus, & incidit in Erroris Originem, & Polagii, licet respuerit, rebus Gennadio, Bellarmino de Scripionibus Ecclesiasticis, & Baronio in Annalibus. Fuit alius hujus nominis Episcopus Bituricensis ex Antonio Democar in Catalogo Episcoporum Bituricensium, qui tamen non vixit, nisi longe post Sanctum Martinum Turonensem Episcopum, cujus fuit aliquoq; imitator, ex Petro de Natalibus. Quibus omnibus consideratis, decretum est deleri ea verba, Discipuli S. Martini, ut de Episcopo Bituricensi statim intelligatur Martyrologii textus, non de alio discipulo S. Martini, & Scriptore vitae.

Acta Congregationis quae sub Urbano habita est producta.

XLVII. Quae verba cum satis aperta sint, nullaeque ambagibus involuta, nihil iis, quae supra retulimus, addendum superest. Hoc unum, antequam controversiae finem imponamus, juyat hic adnotare, duos nimirum Sulpitios Episcopos Bituricenses extitisse, quibus nihil commune est cum Sulpitio Severo S. Martini discipulo. Primus obiit an. 591. alter vita cessit anno 694. De priori loquitur Martyrologium die 29. Jan. posteriorem die 17. ejusdem mensis commemorat. Ne nominis, atque Episcopatus affinitas confusionem pareret, alteri cognomen Severi, alteri Pii cognomen est additum; Hinc de altero Sulpitio die 17. Januarii Legimus: Apud Bituricas depositio S. Sulpitii Episcopi cognomen Pii, cujus vita, & mors praestiosa gloriosius miraculis commendatur. De Sulpitio, qui Severus cognominatur, non etiam de alio, qui Pius vulgo audit, excitatur contro-

Sulpitii duo, uterque Bituricensis Episcopus nomenclantur.